

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— "
četrt leta 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Vabilo

na

XI. redni občni zbor

„Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, registrirane zadruga z omejeno zavezo, ki bo

dne 28. februarja 1915,

ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Dnevni red:

- I. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
- II. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1914.
- III. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
- IV. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
- V. Volitev v upravni svet.
- VI. Volitev nadzorstva.
- VII. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se sklicuje pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 31 zadrughih pravil sklepčen pri vsakem številu združnikov.

Ljubljana, dne 3. februarja 1915.

Za upravni svet:

Juraj Režek, s. r. Kristijan Engelman, s. r.
predsednik. predsednikov namestnik.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide dne 26. februarja 1915.

Pozivljamo vsa okrajna učiteljska društva, naj med svojim članstvom razvijajo najvztrajnejšo agitacijo, da se vsaj vzdržijo, ako ne dvigne število naših naročnikov. Težki so časi, skromni naši dohodki, a z dobro voljo in s požrtvovalnostjo premagamo vse težave, da bomo lahko s ponosom rekli, da je bila od sile sedanjih razmer jačja naša stanovska zavedenost. — Pritegnite v naš krog vse tovariše in tovarišice, ki stojte apatično ob strani! Vsi delujmo in žrtvuimo, da se ohranimo in da bomo tudi vsi vredni bodočnosti, ki prihaja našemu stanu in našemu šolstvu! — Veliko zaslugo za obstoj lista si pridobi vsak posameznik, ki redno in naprej plača naročnino. — Sedaj zbirajmo kamen do kamena, da se ohranimo tudi v tem letu!

Nekatere zanimivosti o M. J. Neratu.

Priobčil P a v, F l e r è.

Proti njegovi volji sem naprosil slav. uredništvo »Učiteljskega Tovariša«, da bi poslali sedemdesetletnico Neratovo v tem listu. Tovarišev urednik je bil tako prijazen in je z veseljem pritrtil. Ravnatelj Nerat pa me je okregal, ko sem mu to povedal, potem pa mi je še pisal: »Čim dalje premišljam o Vaši nameri, pisati o

moji sedemdesetletnici, se bojim, da se bo vse krivo tolmačilo. Jaz namreč nisem nikoli bil in tudi sedaj še nisem za kake bombastične slavospeve in sem marveč tega mnenja, da se vsako dobro delo samo hvali, če je res koristilo.

Tak je Nerat.

Bil je tak tudi pred dvajsetimi leti, ko je praznoval svojo petdesetletnico. Tiho, doma, v najožjem krogu. Pa tudi tedaj se ga je spominjalo slovensko učiteljstvo širom domovine ter mu čestilo. Zaveza je bila med gratulanti, Deželno slovensko učiteljstvo društvo tudi, in pridružila so se poleg mnogih kranjskih in goriških tudi vsa štajerska okrajna učiteljska društva.

Kaj more M. J. Nerat zato, če ga slovensko učiteljstvo spoštuje ter se rado oprime prilike, da da svojim čuvstvom duška? Kako bo zameril to tudi meni?

* * *

V prijetnem položaju sem, da pokazem v malo vrsticah M. J. Nerata tam, kjer je glavno njegovo torišče — kot urednika »Popotnika«. O njegovi zaslugi z ustanovitve in vodstvom znanstvenopedagoškega glasila slovenskega učiteljstva mi pač ni treba obširneje pisati niti ob Neratovi sedemdesetletnici. To delo se res samo hvaliti tako, da mi hvale ni treba. Omenil pa bi rad dve krizi, ki ju je moral prestati »Popotnik« tekom svojega življenja, krizi, ki bi ga uničili, da mu ni prišel na pomoč Nerat s svojo požrtvovalnostjo, s svojim idealnim mišljenjem o potrebi takega učiteljskega glasila. Bilo je kriz več; tudi gmotnih; o njih piše »Petindvajsetletnica«; meni sta v mislih uredniški krizi.

Bilo je dvomljivcev že prej, ko je zagledala beli dan 1. številka »Popotnika«. Med njimi je bil tudi takratni idealno navdušeni Fr. Praprotnik. Bil je principiarno proti novemu listu — a zaupal ga je Neratu. »Dasi me navdaja bojazen, da bi neusmiljena Parca novorojenemu detetu prezgodaj slabo nit življenja ne prerezala — mnogo marilo bridkih izkušenj — tako vendar hočem upati, da se to ne bo zgodilo, temveč da bo dete krepko zraslo, se čvrsto razvijalo ter v kratkem postalo močen in neustrašljiv mož, nam vsem v veselje, Vam izdajateljem v veliko čast. Zatorej tudi jaz iz tega pozdravljam Vaše početje ter mu želim mnogo vidnega uspeha,« je pisal 4. I. 1880.

Da Praprotnikova bojazen ni bila neutemeljena, se je pokazalo prav kmalu. Zadnjič sem govoril o tem, kdaj je prevzel Nerat uredništvo, ter omenil vzroke le. mimogrede. Že 28. X. 1881. je pozival takratni urednik J. Lopan: »Glejte tedaj, da se »Popotnik« živ ohrani!« In imel je vzroke. Navzkriž je prišel s celjskim tiskarjem . . . ki je list tiskal, navzkriž z založnikom prof. Žolgerjem ter odpovedal uredništvo. Nerat ga je zato pošteno okregal; pisal mu je 18. XI. 1881.: » . . . to pa se mi dozdeva, da ni imel »Popotnik« pri tej vajeni razprtiji (s tiskarjem Rakuschem! Tako je bilo: spor je bil popolnoma osebnega značaja. Op. pis.) ničesar opraviti, zatorej si se menda pa le enkrat nekoliko prenačlil, ko si se uredništvu odpovedal in tako nehote Žolgerju ustregel. Ampak pomagati se tu ni dalo drugače, kakor da se preseli »Popotnik« iz kraja, kjer je nastalo zaradi njega toliko razprtije, ker bi ga ti osebni boji čisto pokopali. Tam so se pridružili še — takrat še skriti — narodnostni boji v Celjskem učiteljskem društvu, kjer je nasprotnoval

celo tudi ud »Popotnikovega« konsorcija, tako da so postajala tla vedno bolj vroča. Nerat je bil takrat že v Mariboru in sklenil je, da prevzame »Popotnika« sam in se je pogajal s tiskarjem Leonom. Stvar je napredovala in še v istem pismu piše Lopanu: »Že zadnjokrat sem omenil, da Leon založništvo lista rad prevzame, zdaj pa še Ti moram naznaniti, da je ravno včeraj gosp. Koprivnika vprašal, kaj je, ali »Popotnika« dobi ali ne.

Stvar pa še ni šla gladko. Leon ni hotel prevzeti izterjavanja zaostale naročnine, Žolger pa je hotel imeti odškodnino, in 18. XII. 1881. že govori Lopan o tem, da morajo objaviti, »da s sedanjim »Popotnikom« nismo v nobeni zvezi več, ker — tega nikdar nismo dvomili, da list mora nehati« in še pristavlja: »Piši, kakšna naj bo ta objava!«

L. 1882. se res v Celju za »Popotnika« niso več brigali njegovi ustanovitelji; uredništvo pa je prevzel založnik sam. O stvari piše Lopan 9. V. 1882. tako-le »Za »Popotnika« še zmerom žalujem, osobito sedaj bi nam bil prav živo potreben, ko že »Pädag.(ogische Zeitschrift)« po nas pljuje. Seveda si bral Ž. (olgerjev) odgovor. On piše »če je bil samo »Sprachrevisor«, zakaj mu ne plačamo — no! — to še tudi — njemu plačevati. Denar, denar, ti ljubi denar! Od novega leta nisem nobenega lista več videl; v Celju ga ima samo g. Novak (prof. na mešč. šoli), a tudi ta samo prvo poletje. Jaz mislim, da bo »Popotnik« s tem polletjem vrgel svojo sperečo palico za plot, saj ima že vso torbico razcapano . . . Mi smo list ustanovili, on (Žolger) ga ne pusti več iz rok. Če dalje premišljam to stvar, me tako jeza grabi, da bi s cepinom šel nad deda.

Kakor vidimo, je bil Lopan temperamenten mož, samo da njegova temperamentnost listu ni bila na korist. Tu je bilo treba preudarnega, mirno in trezno mislečega moža, da je izylekel voz iz blata, v katerega so ga zavozili po Neratovem odhodu iz Celja njegovi sodelavci.

In Nerat je poprijel. Ne samo, da je voz izylekel ter preselil 1. 1883. »Popotnika« v Maribor, kjer mu je pripravil tla, je sam prevzel tudi uredništvo in lastništvo. »Popotnik« je postal popolnoma njegov. V malo letih se je list okreplil in dvignil tako, da se je zanimal zanj tudi odlični slovenski znanstvenik, pokojni Frančišek Lampe, in pisal Neratu že 22. III. 1888. uprav laskavo priznalno pismo, dne 26. I. 1890. pa je to ponovil z besedami: »Slep bi moral biti, kdor bi prezrl napredek Vašega lista, kakor posebe Vaš neumorni trud.«

To leto se je preuredil »Popotnik«, ki je bil dotodaj »list za šolo in dom,« v »časopis za učitelje in prijatelje šole,« in to leto je dobil za svojega sodelavca že tudi H. Schreinerja, ki se izražava v pismu z dne 28. I. 1890. tako-le: »Nova oblika »Popotnikova« mi dobro ugaja in tako tudi njegova uredba. Gotovo prinaša več gradiva, nego mnogi nemški listi. —

Druga kriza je nastala v uredništvu v 1. 1904., ko so mislili uničiti »Popotnika« tudi gmotno. Stvar je Nerata silno potrla, in 1. XII. 1901. je odpovedal Zavezi, ki je bila že od 1. 1898. lastnica lista, uredništvo. »Popotnik« je postal takrat tudi pedagog.-znanstven list, in Nerat je pisal Zavezi: »Želeč, da se slavnemu vodstvu posreči pridobiti za urednika vsestransko izobraženo sposobno moč — po mojem mnenju bi sodil po ustroji podjetja v »pedagoško-znanstven list« za u-

rednika najbolj šolstvo poznajoč akademik . . .«

Nerat se je podcenjeval. Spoznali pa so njegovo moč drugi. Prvi mu je pisal Zavezin predsednik Jelenc, 5. XII. 1904.: »Popolnoma nepričakovano je prišla Tvoja odpoved. Ali je nepreklicna?«

A homatije so rasle, uredila se je leta 1902. gmotna stran; Nerata so prošili od mnogih plati, naj ne odloži uredništva — v tem še spodaj — in v svoji seji dne 3. VIII. 1903. je sklenila Zaveza: »Glasom soglasnega današnjega vodstvenega sklepa se usojamo prositi, da izvolite ostati še v bodoče urednik »Popotnika« — in je podpisala to naznanitev »Vnadi, da ustrezete naši in tudi občni želji učiteljstva . . .«

Ne samo učiteljstva! Tudi drugi faktorji so vedeli, kaj bi pomenil za »Popotnika« njegov odstop od uredništva ter se izražali, ko so slišali o nameravanem koraku, takole:

Jos. Brinar je pisal v pismu s 26. X. 1901.: Z veliko žalostjo me je navdala novica, da nameravate, č. gospod ravnatelj, pustiti vajeti duševnega vodstva slovenskih učiteljev iz rok. Bogsigave v kakšno strujo in pod kateri vpliv bi v tem slučaju zajadral naš vrli »Popotnik!« Sicer je 22 let skrbnega urejevanja znanstvenemu listu kakor je »Popotnik« že neprecenljiva žrtva na oltarju narodne prosvete, toda upajmo, da se gospod ravnatelj še ne odtegnete izvrševanju tako koristne zadeže ter še ne izvršite svojega sklepa.

Dr. Jos. Tomišek pravi v pismu s 27. X. 1901.: »Vest . . . me je kar prestrašila! Dobro vem in uvažujem, da je uredništvo za Vas veliko breme; saj mi je znano, koliko rednega posla v svojem poklicu ima vsakdo, ki zavzema Vaše mesto. Tudi Vam rad verjamem, da si želite počitnic po dolgih desetletjih neumornega dela — nihče ga Vam ne privoščiti bolj kakor jaz. Ali — v srce me boli, da bo izgubil »Popotnik« z Vami svojo glavo in — srce; tako smo že navajeni, videti Vaše ime in Vašo individualnost združeno s tem najpotrebnejšim slovenskim listom, da se nikakor ne moremo sprijazniti z mislijo: to bo odslej drugače! Redki so pri nas izkušeni možje, ki bi hoteli svojo moč in svoje zdravje posvetiti podjetju, čigar uspehi so le — nevidni; še redkejši pa bodo možje, ki bi prinesli s seboj tudi zmožnosti stati na čelu takemu listu. Jasno je iz vsega tega, kaj bi bilo meni najljubše, namreč: Vas videti še nadalje na naslovnem listu »Popotnika.«

29. XII. 1901. je pisal dr. Ilešič: »Dobro je, da vztrajate na svojem mestu; gotovo tudi drugo leto ne boste odstopili. Mi sotrudniki Vas bomo radi podpirali.

Dragotin Pribil pa je poslal 10. XII. 1903. te besede: »Upam, da še bodoče leto žrtvujete svojemu delovanju pri »Popotniku«. Dovolite, da Vam izrazim svoje čisto subjektivno mnenje: »Popotnik« in gospod ravnatelj Nerat, to sta dva neločljiva pojma. Lista brez Vas si skoro misliti ne morem.«

Mislim, da je dovolj iz mnogege to malo. Slovenski kulturni delavci in slovensko učiteljstvo ve dobro tudi danes, kaj ima v uredniku Neratu.

Kakšnega urednika pa ima list, vedo sotrudniki. Stvarni, miren, vedno strogo objektivni brez ozira na sotrudnikovo osebo, brez ozira na njegov temperament. On je urednik, četudi pušča svobodno besedo vsakomur, dokler more . . . dokler se ne razburka strast debate v nevaren val. Dostikrat je že stal med nasprotnikoma kakor med mlinskima ka-

mного gibati v neslovenskem svetu, je vendar ostal vedno zvest svojemu narodu. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—t— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču. Predno je bil ranjen in ujet, je bil imenovan nadporočnikom.

—t— **Učiteljstvo CM. šol v Trstu** je v prosincu t. l. darovalo od svoje plače: mobiliziranim tovarišema 40 K in 4 K 42 vin.; za učne pripomočke otrokom, katerih očetje so pod orožjem: a) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 3 K 50 vin.; b) na dekliški šoli na Acquedotto 4 K 14 vin.; c) na dekliški šoli pri Sv. Jakobu 2 K 64 vin. Skupaj 54 K 70 vin.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tovariš Herman Ipavec, učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Zadnje pismo je poslal iz Moskve 28. decembra m. l., ki v njem poroča svojim staršem, da se nahaja živ in zdrav in da je na potu v Sibirijo.

—t— **V Trstu je umrl** dne 9. januarja Anton Foerster ml., virtuoz na klavirju. Popojnik je bil sin znanega našega skladatelja Antona Foersterja. Za rajnkim, ki je bil star šele 48 let in je umrl, poln mogočne umetniške sile, žalujeta rodovini Foersterjeva v Ljubljani in Markočeva v Trstu. Blag spomin odličnemu umetniku!

—t— **V počestitve spomina** pokojnega Ivana Rustje, očeta učitelja tovariša Karla Rustje, so nabrali na Katinari za tamonjšno »Šolarsko knjižnico vsoto 16 K, ki so jo darovali: po 2 K: Ciril Valentič, šolski vodja, Josip Stržinar, župnik, in učiteljice: Amalija Čok, Marija Čok, Klara Godina, Pavla Pečar, Milka Požar in Leopoldina Vodopivec. K tej vsoti je dodal vodja Valentič 4 K v imenu svojem in družine o priliki žalostne obletnice v družini.

—t— **Princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst**. Po več kakor desetletnem delovanju v Trstu zapuša princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst primorsko cesarsko namestništvo. Cesar ga je imenoval za predsednika najvišjega računskega dvora. Neradi vidimo odhajati moža, ki se je pokazal v svojem važnem delokrogu pravičnega in za blagor izročeni mu dežel vnetega zastopnika najvišje državne oblasti. Doba princa Hohenloha pomenja za vse Primorje dobo narodnega in gospodarskega pomirjenja, pomenja za nas Slovence ob Adriji začetek lepega razvoja, ki smo mu mogli posvetiti svoje sile, ker jih ni več izčrpaval zavoženi sistem Hohenlohejevih prednikov. — »Edinost« piše: »Kar ga je odlikovalo in ga delalo nam toliko simpatičnega, je bilo: bil je pameten, razsoden, vreden upravitelj in državni uradnik, kakršnih ni preveč v avstrijski birokraciji. Vzlic svojemu visokemu rojstvu je bil — demokratičen uradnik v najlepšem pomenu te besede, zaradi česar je bil v neposrednem kontaktu z javnostjo, s korporacijami, s strankami in posamezniki. Pristopen je bil vsakomur brez razlike službenega položaja, stanu, narodnosti in funkcij, ki jih izvršuje kdo v javnem življenju. To mu je omogočalo tisti nekalmeni pregled preko razmer in oseb v deželi, ki je potreben, da je uradnik res nepristranski in pravičen na vse strani. Osebnost največje ljubeznivosti tudi na svojem uradnem poslovanju, ni poznal tistih trdih odredb, ki ogorčajo, ki bole. To svojstvo mu je omogočalo, da je brez vsakih osebnih ali strankarskih persekucij odklanjal neopravičene pretenzije, naj so prihajale od koder si bodi, in je tako na lep in blag način izkušal vzravnati kresajoča se nasprotstva. Imel je izreden dar mirnega posredovanja — spretnega diplomatiziranja. O tem je pričalo vse njegovo delovanje tudi v kritičnih in viharnih časih, ki jih je tu doživel. Tu ni prostora, da bi podrobno ocenjali njegovo delo. Omenimo naj samo, da se je bilo le njegovi spretnosti zahvaliti, da je v par letih prišlo do volilne reforme v vseh treh deželnih zborih Primorja. Kaj to pomenja, more oceniti le oni, ki pozna razburkane politične in narodne razmere, viharni strankarske boje v parlamentih in v javnem življenju na teh vročih tleh. Tudi oni, ki so mu stali nezaupljivo nasproti, so se končno klanjali pred čistoto njegovih namenov, videči, kako mu je na srcu blaginja dežele in njenega prebivalstva.« — Da je bil pravičen in naklonjen tudi našim šolskim in sploh kulturnim potrebam in zahtevam, utegne biti splošno znano. O tem nam bo dana prilika še posebe govorniti. — Zlasti iz tega ozira nam je žal, da ni več na tako važnem mestu moža, ki je imel zmožnost, voljo, pogum in srce vladati po načelih pravice in pravičnosti. — Za njegovega naslednika je imenovan baron Fries-Skene, doslej koroški deželni predsednik.

—t— **S seje mestnega odbora** 15. jan. 1915: Z ozirom na vest, priobčeno v »Pic-

colu« 13. januarja 1915, po kateri je učitelj Lucijan Caser objavil, da mestni župan moralno podpira njegovo namisel prireditve artističnega večera v prid zakladu za brezposelne, izjavlja župan, da je govoril samo enkrat z učiteljem Lucijanom Caserjem pred daljšim časom in o nečem drugem, zaradi česar nima omenjena vest nikakšne resnične podlage.

—t— **V srbskem ujetništvu** v Valjevu je praporščak Anton Benčina z Rojana, bivši slušatelj na akademiji Revoltella. Nameščen je v tamkajšnjem gimnazijskem poslopiju.

—t— **Poziv na vstop v tržaško četo mladeniških strelcev** so izdali deželni šolski nadzorniki: dvorni svetnik N. Ravallio, Fr. Matejčič in dr. Robert Kauer. Glasi se tako: »Velika, naši monarhiji vsiljena vojna je zbudila v vseh narodih te države divnosložno enodušnost, da žrtvujejo svoje blago in svojo kri za cesarja in domovino. Kar je sposobno za orožje, je sledilo z navdušenostjo klicu k zastavam, da se bojujejo za dosego blagoslovnega in častnega miru. — Večkrat se je slišalo tudi obžalovanje mladeničev, da zaradi svoje prevelike mladosti ne morejo vstopiti v vrste naših bojevnikov. Tem mladeničem, navdahnjenim od požrtvovalne srčnosti in domovinske ljubezni, se daje, kakor v mnogih drugih krajih, sedaj priložnost, da svoje moči postavijo v službo domovine in mesta, v katerem živimo. Zatorej jih vabimo, da vstopijo za čas, dokler bo trajala vojna, v prostovoljno četo tržaških mladeniških strelcev. — S to službo se jim podaja prilika, da si pridobijo vojaške veščine in spretnosti, ki jim bodo posameznikom pozneje koristile pri izpolnjevanju vojaške dolžnosti. — Četa mladeniških strelcev se podredi vrhovnemu vodstvu c. in kr. pomorskega okrajnega zapovedništva, se priključi tukajšnjemu mornarskemu oddelku in po dovršenem izurjenju se bo uporabljala pri četah in s četami tukajšnje posadke. — K pristopu se morejo oglašiti najmanj 17-letni neoporečni avstrijski državljani, ki a) niso podvrženi vojni dolžnosti, ali b) so podvrženi črnovojni dolžnosti, ali so bili spoznani kakor nesposobni za orožje. — Pri nedoletnih je potrebna za prostovoljni vstop privolitev očeta (varuha). — Služba in vaje se uredijo tako, da bo srednješolcem popolnoma mogoče zadoščati svojim šolskim obveznostim brez omejitve. — Člani čete mladeniških strelcev se zavzujejo služiti v črni vojski, dokler traja vojna; morajo torej priseči kot črnovojniki in dobiti vojaško uniformo, opremo in plačo kakor črnovojniki, prideljeni c. in kr. vojski. — Srednješolci se oglašijo pri svojih ravnateljstvih, drugi pa pri podpisanih. Poslednji, kakor tudi ravnateljstva, bodo radi dajali pojasnila o pravilih in o vseh podrobnostih. — Vemo, da naš poziv k vstopu v tržaško četo mladeniških strelcev najde mnogoštevilnega odziva, ker tudi naši mladeniči so odločeni dati Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!

Istrske vesti.

—i— **V ruskem ujetništvu** je tovariš Silvester Cerut, nadučitelj v Truškah. Vrnj se v domovino, junače!

—i— **Meščanska šola v Pulju**. Deželni odbor istrski je sklenil predlagati deželni šolskemu svetu, da se naj meščanska šola v Pulju zopet otvori.

—i— **Za naše vojake na bojišču** so prispevale v naturalijah ljudske šole: Korte, Buzet, Slum, Boljunc, Boršt, Romanje in Dolina.

Koroške vesti.

—k— **Šole v Celovcu** so se zaprle, ker rabijo prostor za črnovojnike. Glasom poročila »Tagesposte« ostanejo šole približno en mesec zaprte.

—k— **Celovski škof** je postal dr. Adam Heffer, rodom Bavarec. Doslej je bil profesor na realni gimnaziji v Mödlingu. Novi škof je velik pospeševalec katoliških društev.

—k— **Novi koroški deželni predsednik**. Na mesto dosedanjega deželnega predsednika, barona Fruiers-Skeneja, ki je postal namestnik v Trstu, je imenovan za koroškega deželnega predsednika grof Karel Latour-Laterano, doslej dvorni svetnik v ministrstvu notranjih del. Novi koroški deželni predsednik je rojen v Gradcu in je star 49 let. Pravijo, da dobro pozna razmere v alpskih deželah.

POZIV.

Arhiv mesta Krakova skupno s prebivateljskim pomožnim odborom prične v kratkem izdajati v poljskem jeziku obširno delo o zgodovini in življenju Sloven-

cev na vseh poljih. Prosimo torej vse narodno misleče Slovence, da bi pošiljali nižje podpisane zastopniku knjige, brošure, zgodovinska dela, poročila o društvenem življenju, slike, fotografije, razglednice, članke, liste, časopise, dnevničke itd.

Kazimir Lagosz, Ljubljana,
Gosposka ulica 19, I. nadstropje.

Listnica uredništva.

— Fr. Pogačnik v Št. Vidu: Hvala za poslani nekrolog! Priobčimo ga prihodnjic. — I. K. pri N. Š.: Hvala! Porabimo! Pozdrav! — F. Rojakovič: Prejeli in porabimo. Nadaljujte! —

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

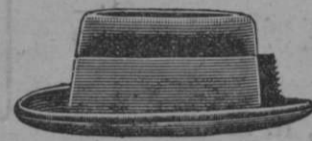
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejše in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie plana in planina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ulica šte. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZI KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek »Domače knjižnice« v obsegu 224 strani ter stane s poštnino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo »Prosjak Luka«. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10% popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih

del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica šte. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - - -

- - - - **Popotnik, Zvonček.**

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

**Zahajajte samo v lokale,
kjer imajo na razpolago
naš list!**

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Uči-
teljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do 30. novembra K 161.523.59.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3.
popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Staršem, mladino ljubom, šolskim vodstvom,
krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam
priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek	à K	1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek	„	1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek	„	1.—
4. A. Rapè: Dane	„	1.—
5. J. Slapšak: Turki pred Sv. Tilnom	„	1.20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel	„	—80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim	„	1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek	„	—60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek	„	1.—
10. Ivo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek	„	1.—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek	„	—20

!! Čez 25.000 komadov !!

najnovije konfekcije za dame, deklice, gospode, dečke in otroke.

Cele obleke za gospode od K 8.—, 12.—, 15.— naprej	Klobuke od K 1.—, 1.50, 2.— naprej
Cele obleke za dečke od K 4.—, 6.—, 8.— „	Kostume za dame od K 9.—, 12.—, 15.— „
Cele obleke za otroke od K 2.—, 3.—, 4.— „	Damske sako in paletot od K 6.—, 8.—, 10.— „
Pelerine za gospode od K 7.—, 8.—, 9.— „	Krila spodnja in gornja od K 2.—, 3.—, 4.— „
Sportne raglane od K 12.—, 14.—, 16.— „	Nišne halje za dame od K 3.90, 4.90, 5.90 „

Vse drugo po priznani čudovito nizki ceni.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana 5-6.

OGLEJTE SI VELIKE IZLOŽBE. Telefon št. 132.

Prvo splošno uradniško društvo

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življenje v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenost prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitarnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljša, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrske Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje leta 1913 86.8 milijonov kron

Stanje zavarovanj koncem leta 1913 223 milijonov kron

Izplačanih zavarovanj do konca leta 1913 128.5 milijonov kron

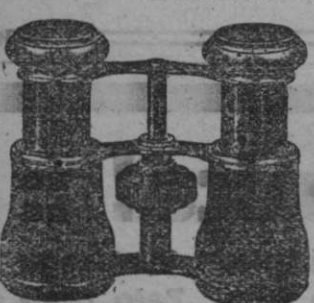
Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva

za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, RadetzkystraBe 10.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.
Zalagatelj c. in kr. armade, vojno mornarice,
domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki
natančno po zdrav-
niških predpisih.
Toplomeri, baro-
metri, mikroskopi,
daljnogledi Busch,
Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični
aparati itd.
Moderno ure-
jena delavnica
z električnim
obratom.

Ceniki
brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana
najboljših švicarskih ur kakor
tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega
orodja za dijake, inžen-
irje, arhitekta itd.

Strogo solidna tvrda !!

Ogromno število pohval-
nih pisem na razpolago.

Krasni ceniki na za-
htevo zastoj.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Gramofoni od K 20.— naprej,

plošče od K 1.50 naprej

vedno v
zalogi.

Zaloga pohi-
štva in tapet-
niškega blaga

J. Pogáčnik

mizarstvo.

Ljubljana, Ma-
rije Terezije c.
št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: najnovjših slogih. :

Zaloga otomanov, di-
: vanov, žimnic :
: in otroških vozičkov.

Popolna spalna oprava za dve osebi K 350.-

zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta.
Ker je trpežni izdelek je posebno priporočljivo za one, kateri se mnogokrat selijo.
Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici,
en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.

Zahtevajte najnovjši katalog, kateri obsega nad 300 mod. slik.

Umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje št. 13

se priporoča slavemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjenim gosp. tr-
govcem za izdelovanje vzorčnih knjig, vzorčnih kartonov, komisijskih knjig za polovalce po tvorniških cenah in sl. uradom za trpežno in
močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po
nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to
stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira! Solidna postrežba!